

ŠOLA IN PUST – PUSTNI PROJEKTI OSNOVNE ŠOLE MARKOVCI / Nataša Lačen, profesor razrednega pouka / Osnovna šola Markovci / Foto: Arhiv OŠ Markovci, Nataša Lačen

Ob svoji osnovni izobraževalni nalogi šola tudi vzgaja, krepi človekovo osebnost in spodbuja ustvarjalnost. Spodbuja razvoj pozitivnih osebnostnih lastnosti, izvirne ustvarjalne ideje, fleksibilnost in pripravljenost za timsko delo, sprejemanje drugačnosti in drugačnega mišljenja, vse to pa pripomore k šolskemu delu in v življenju nasploh ter učencem omogoča celostni razvoj.

Eden od načinov za doseganje širine učencev je tudi projektno učno delo, s katerim učenci dodatno razvijajo sposobnosti in znanja. Z učenci naše šole vsako leto znova izvedemo projekt Pust, s katerim se pustno soboto uspešno predstavimo bližnji in daljni okolici. Vsako leto znova pustni motiv predstavlja nov izziv, ob katerem se pokažejo ustvarjalne ideje učencev predvsem pa skupinski duh in pripravnost tradiciji in kraju.

UVOD

Osnovno šolo Markovci obiskuje 307 učencev, ki prihajajo iz devetih okoliških vasi. Učenci in delavci šole smo že vsa leta del tradicionalnega Fašenka v Markovcih, saj se zavedamo, da so pust in z njim povezane norčije del našega kraja že od nekdaj in samo z vzgajanjem mlajših generacij bo tako tudi ostalo. Tradicionalne etnografske maske, ki se prenašajo iz generacije na generacijo, bodo samo tako ostale del kraja in ljudi, ki tukaj živijo.

V času pusta je delo v šoli pustno obarvano. Pustna sobota je za vse nas zelo pomemben delovni dan, saj s sodelovanjem dokazujemo pripadnost kraju, v katerem živimo, in tradiciji, za katero skupaj s starši skrbimo.

V pustni povorki šolniki sodelujemo že vse od njenih začetkov, pred tem pa smo se udeleževali pustne povorke na Ptujju.

Prva leta je vsak razred predstavljal svojo temo – bili smo vse od pravljичnih junakov do turistov v Afriki, duhcev, dojenčkov, mačk, zdravnikov in seveda obveznih tradicionalnih likov picekov in vil. Ideje za posamezne maske so nastajale v razredih med učenci, ki so jih potem pod vodstvom učitelja pri likovnem pouku, razrednih urah

ali na pustnih delavnicah tudi izvedli. Predstavitev na pustni povorki je bila pisana in zelo raznolika, vendar zaradi številnih tem ni dosegala tako velikega učinka kot danes, ko smo se tematsko poenotili in se z enotno temo predstavi tudi do 200 učencev.



Slika 1: Strašila



Slika 2: Utrinek s pustnega plesa v šolski telovadnici

Ker želimo biti vsako leto atraktivni in s svojo masko pokazati širši okolici, da nam ni vseeno, se o tematiki odločamo že mesece prej. Naša izbira je odvisna od trenutnih zanimivosti, ki se dogajajo v bližnji ali daljni okolici. Ko po temeljitem razmisleku končno sprejmemo odločitev, pa se pravo delo šele začne.



Slika 3: Levčki in žirafe (pust 2003)



Slika 4: Snežaki (pust 2004)

Maske izdelajo učenci s pomočjo učiteljev in staršev na pustnih delavnicah, pri likovnem pouku in likovnem krožku. Ker smo izobraževalna ustanova, učence tudi ekološko ozaveščamo. Največ uporabljamo odpadnega papirja, kartona in odpadne plastične embalaže. Velikokrat nam z različnimi materiali in znanjem priskočijo na pomoč tudi starši in okoliški obrtniki.

Dela je veliko, vendar so tudi pričakovanja velika in ves trud je poplačan ob sami predstavitvi na povorki, ko slišimo pohvalne in spodbudne besede.



Slika 5: Ustvarjalna delavnica: Maske



Slika 6: Pustna delavnica: Korant

VITAMINČKI



Slika 7: Vitaminčki - Pomaranče iz 3. razreda

Prva skupna maska je bila VITAMINČKI, kjer so posamezni razredi zastopali določeno vrsto sadja: limone, hruške, pomaranče, slive, grozdje, jagode in podobno. Veliko smo se pogovarjali o vrstah sadja in zelenjave in o pomenu vitaminov za naše dobro počutje in zdravje.

Vse od Zabovc pa do občine so otroci, našemljeni v sadeže, poplesavali po cesti in prepevali:

Vitaminčki smo, veselo skačemo, lahkih nog, naokrog! Vitaminčki smo, zdravje nosimo, da boleznj več ne bo!

Imenitno smo se zabavali, pa še nekaj smo se naučili!



Slika 8: Učenci 5. a – Grozdje

NOVA TELOVADNICA

Polni pričakovanj smo na pustni povorki leta 2006 predstavili našo NOVO TELOVADNICO, ki smo jo nestrpnost pričakovali in na katero smo bili zelo ponosni. Skupine posameznih razredov so predstavljale električarje, zidarje, pleskarje, žoge, športne copate in športnike – vse, kar potrebujemo za moderno telovadnico in športno življenje v njej. Tudi tokrat smo peli: Telovadnico že zidamo, zidamo ...



Slika 9: Telovadnico že zidamo, zidamo, ...

SLOVENSKI EVRO KOVANCI

Ko smo leta 2007 prevzeli skupno evropsko valuto evre, smo bili SLOVENSKI EVRO KOVANCI – vse od centov pa do dveh evrov, z evropsko zastavico in zlatim klobučkom. Porabili smo veliko kartona in bleščečih barv, prav vsi učenci pa so vedeli, da je na kovancu za en evro Primož Trubar, na tistem za dva pa France Prešeren. Učitelji in delavci šole smo evro kovance ponosno spremljali kot bankirji s poslovnimi kovčki, polnimi nove valute.



Slika 10: Kovanci za dva evra

MARKOVSKO JEZERO

Občina Markovci leži ob največjem umetnem jezeru v Sloveniji, zato smo se naslednje leto lotili obširnega projekta MARKOVSKO JEZERO, s katerim smo poskušali obiskovalcem pokazati, kaj vse bi se lahko dogajalo na Markovškem jezeru. S to temo smo želeli ljudem sporočiti, da bi morali jezero in prostor okrog njega izkoristiti tako, kot to delajo drugod po svetu.

Na jezeru, ki je dovolj veliko, imamo prostor vsi: LABODI, za svojo mirno plovbo, del jezerske obale in staro strugo Drave bi lahko namenili RIBIČEM, da bi namakali svoje trnke, drugi del obale bi lahko spremenili v kopalnico, kjer bi imeli prostor KOPALCI in nam ne bi bilo potrebno hoditi na morje, saj bi imeli morje kar doma! Ker pa je jezero dovolj veliko, bi lahko naredili tudi čolnarno za MARKOVŠKO MORNARICO z majhnimi čolniki (seveda na vesla), ki bi prevažali radovedne turiste in zaljubljene parčke – kot v Benetkah! Tako bi jezero, ki je za zdaj neizkoriščeno, zaživel!

Priprave na pustovanje so se v šoli začele že kak mesec prej. Ure likovnega pouka in razrednih ur so bile namenjene izdelovanju pustnih kostumov, transparentov in učenju pesmice: Mi tudi imamo morje ... ki nas je spremljala med povorko. Melodijo smo si sposodili od Čukov, besedilo pa smo spesnili kar sami.

MARKOVSKO JEZERO

»Mi tudi imamo morje, na Dravi kar doma, ponuja nam prav vse, za vse prostora je. Jezero je kot morje, pred nosom nam leži, kopalci, čolni, ribe, ptice - uživajmo ga vsi!«



MARKOVSKO JEZERO

»Mi tudi imamo morje,
na Dravi kar doma,
ponuja nam prav vse,
za vse prostora je.
Jezero je kot morje,
pred nosom nam leži,
kopalci, čolni, ribe, ptice
- uživajmo ga vsi!«

Slika 11: Karnevalska pesem in Labodi iz 1. razreda

Učenci prvih in drugih razredov so skupaj s starši in učitelji na likovnih delavnicah izdelovali labodja krila, šivali kapice, izdelovali kljune in barvali vrteks – vodo. Predstavljali so namreč labode na jezeru. Majhni beli labodi so bili v modrini jezerske vode prav veseli gospodinji (mamic in učiteljic), ki so jih med povorko hranile. Prav nič jih niso motili čolnarji (markovška mornarica), saj je veslanje ekološko sprejemljivo. Tudi mornarji so si svoje čolne, majice, kapice in vesla izdelali sami. Ribiči so doma pobrali ribiške pribore in izdelali ribe velikanke, kopalci pa so na sebe navlekli komplet poletne garderobe (zvečer je morda kakšna mama pogrešala kopalni plašč!).



Slika 12: Markovska mornarica

ZVONČKI



Slika 13: Zvončki

Naslednje leto je cesto od Zabovc do Markovc preplavilo več kot 140 ZVONČKOV. Na pragu je bila pomlad, bil je prekrasen sončen dan in znanilci pomladi smo pokukali na plan. Pred tem smo na pustnih delavnicah – tehniškem dnevu – iz laminatne podloge in odrezane plastenke naredili kape – zvončke, zelene PVC vreče pa so predstavljale liste in steblo. Ker je bilo veliko barvanja in rezanja, so učencem prve triade pomagali tudi starši. Skupaj smo ustvarjali, se družili in kar sproti odkrivali izboljšave in boljše ideje. Pravo timsko delo, kjer so skupaj ustvarjale cele družine.



Slika 13/1: Mali zvonček se je zbudil ...

VALENTINOVİ SRČKI

Kot naročeno je bila naslednja povorka ravno na valentinovo. Kaj drugega bi lahko bili, če ne VALENTINOVİ SRČKI? Dnevi pred pustom so bili obarvani v rdeče – naše roke, tla, ponekod so v šoli tudi stene izdajale, katera barva je glavna ob dnevu zaljubljenecv! V šoli smo zbirali karton, iz katerega smo potem izrezali srca in jih pobarvali. Imeli smo se lepo, ko smo hodili za velikim srcem z napisom: Ko zima ohladi srce, Valentin v njem znova plamen prižge!



Slika 14: Valentinovi srčki.

SV. MARKO NIŽE PTUJA

Pust je čas, ko lahko obujemo legende. S predstavitvijo Sveti Marko niže Ptuja marca 2011, smo širši okolici povedali, kdo je bil sveti Marko, po katerem je naša občina tudi dobila ime. Predstavili smo KMETE, SLIKARJE NA STEKLO, KOŠARJE, ZIDARJE in PISARJE, saj je sveti Marko njihov zavetnik.

Učenci so v okviru tehniškega dne pripravili skice, šablone in načrte za izvedbo posamezne pustne maske in nato po razredih masko tudi izdelali. Leva, predstavitvene panoje in opremo vozila je izdelala skupina učencev pri likovnem krožku.

Učenci so se s projektnim učnim delom podrobneje seznanili z legendo svojega kraja, razvijali so svoje ideje in ročne spretnosti, krepili svojo samozavest in samostojnost in v sproščenem vzdušju kritično razmišljali.

Lev, spremljevalec svetega Marka, pa še danes krasi in čuva šolsko jedilnico.



Slika 15: Sveti Marko s svojim levom pozdravlja obiskovalce »20. Fašenka«

Na tradicionalnem pustnem sprevodu smo obiskovalce poučili, za koga vse je pomemben sv. Marko, hkrati pa smo s ponosom korantom pomagali preganjati zimo.



Slika 15/1: Kje so Markovci?



Slika 15/2: Košarji.

ČAROVNIK IZ OZA

Fašenk leta 2012 je bil pisan in barvit, saj smo se predstavili s skupinsko masko ČAROVNIK IZ OZA. Posamezni razredi so predstavljali določeno deželo, ki so jo obiskali Doroty, Lev, Pločevinko in Strašilo: Na poti v gozd, Dežela mezinčkov, Pri čarovnici, Mesto Oz in Pri čarovniku. Projekt je bil razdeljen na božični in pustni del, zato smo začeli z aktivnostmi že novembra. Že decembra smo v okviru projekta pripravili božično-novoletno prireditev z naslovom Čarovnik iz Oza, nato pa smo do pusta celotno predstavitev še dopolnili in nadgradili.



Slika 16: Utrinki s pustne povorke



Slika 17: Dežela mezinčkov



Slika 18: Glavni junaki zgodbe Čarovnik iz Oza

V sončnem sobotnem dopoldnevu smo ponosno korakali za pisano mavrico, glasno prepevali in se mastili s sladnimi krofi, ki jih gospodinje postrežejo na mizah pred svojimi domovi.



Slika 19: Utrinek iz božično-novoletne prireditve: Doroty pri Čarovnici.



Slika 20: Utrinek iz božično-novoletne prireditve: Doroty v deželi Mezinčkov.

Ena od skupin je po izbrani melodiji priredila besedilo pesmi, ki smo jo peli med povorko, izdelali smo kostume glavnih likov, ki so nastopali na čelu skupine, vsaka skupina pa je bila opremljena tudi z napovednim transparentom. Obiskovalcem pustne povorke smo delili certifikate za srčnost in pogum in lističe z glavno sporočilno mislijo: PAMET, POGUM IN DOBRO SRCE V ŽIVLJENJU POMEMBNI SO LE!.

Šolski novinarji so spremljali predpustne aktivnosti v šoli in na tradicionalnem pustnem sprevodu skozi vasi občine Markovci in vse pridno beležili in fotografirali.



Prerejeno besedilo pesmi
Ower the rainbow

POD PISANO MAVRICO
Tukaj pod pisano mavrico,
kjer smo doma,
pamet, pogum in dobro srce
v življenju pomembni so le.

Netopirji in miške in majhni ljudje-
skupaj srečni smo,
nasmeške delimo in se veselimo –
saj to le pomembno je.

Tukaj pod pisano mavrico,
kjer smo doma,
pamet, pogum in dobro srce
v življenju pomembni so le.

*Slika 21: Karnevalska pesem in
glavna sporočilna misel obiskovalcem
»Fašenka«.*

SNEŽINKE

Naslednje leto je bila zima dolga in mrzla ter zavlekla se je že krepko v pomlad. Po dveh pisanih in živahnih pustih smo se tokrat preobrazili v nežne bele snežinke, ki smo jih izdelali s pomočjo staršev na pustnih delavnicah. V mrzlem sobotnem popoldnevu smo poplesavali in prepevali:

*Bele snežinke zvezdice bele,
padamo, padamo tiho z neba.
Bele snežinke nosimo sanje,
sanje in misel na zlato pomlad.*

Kljub mrazu smo se veselili skorajšnje pomladi.



Slika 22: Snežinke.



Slika 23: 5. razred: Bele snežinke.

VESOLJCI

Leta 2013 smo se podali v vesolje. Med pustno razpoloženimi obiskovalci je pristala vesoljska odprava 150 učencev OŠ Markovci z raketo na čelu. Med njimi so krožile zvezde in bitja s tujih planetov. Veliko truda smo vložili v izdelavo kaširanih naglavnih čelad »skafandrov«, jeklenke s kisikom pa so bile iz odpadnih plastenk.



Slika 24: Vesoljci

DARILA

Zadnji pust je bil ravno v času pomladnih praznikov – 8. marca in ob valentinovem. Ker se takrat obdarujemo, smo se našemili v darila. Vsak izmed

učencev si je priskrbel veliko kartonasto škatlo, ki jo je po svoji zamisli in s pomočjo domišljije spremenil v domiselno darilo. Pisane parade daril bi se razveselil celo Božiček!



Slika 25: Darilo



Slika 26: Pust 2015 – Darila

PUSTNA ZABAVA

Šolski pust pa ni omejen le na pustno povorko. Ob pustnih torkih imamo v šolski telovadnici ples, kjer rajamo in se pretvarjamo, da smo to, kar v resnici nismo. Na koncu najlepše maske tudi nagradimo, veseli »maškori« pa popoldne nadaljujejo pohajkovanje od hiše do hiše, kjer pobirajo darove »za debelo repo«.



Slika 27: Utrinek s pustne zabave v šolski telovadnici: Najbolj izvirna maska hobotnica.



Slika 28: Leta 2011 nas je na šolski pustni zabavi obiskal tudi karnevalski princ.

PICEKI IN VILE

Na sami pustni povorki pa se vedno predstavijo tudi tradicionalni pustni liki Markovc: vile, piceki in seveda korant. Ko so učenci v 4. razredu, ne sodelujejo v skupinski maski, ampak popravijo in dopolnijo tradicionalna oblačila: piceki na koničaste klobuke prilepijo manjkajoče trakove iz krep papirja in popravijo »picekovo palico s kurjo glavo«, dekleta pa pošijejo bela oblačila in popravijo zlate krone. V sami pustni povorki ju spremljata gospodar in gospodinja – učitelja. Učenke, preoblečene v vile, plešejo in pojejo domačinom, za njimi pa piceki kljuvajo po dvoriščih in gospodinjji želijo dobro nesnost pernatih živali. Oboji so nekoč v dar dobivali jajca, danes pa predvsem denar in sladkarije.



Slika 29: Vile

Na ta način šolniki poskrbimo, da je vsak učenec vsaj enkrat zamaskiran tudi v tradicionalno masko.



Slika 30: Piceki

Vsi, otroci, učitelji in starši, smo z vsakim FAŠENKOM bogatejši za izkušnjo več, zraven pa se še imenitno zabavamo! Veseli smo, da lahko prispevamo svoj delež k ohranjanju tako bogate in pisane kulturne dediščine in z njo povezanih običajev.



Slika 31: Valentinovi srčki